

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:	10 koi. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	
Egy évre . . . 10 koi. — fill.		Fel évre . . . 8 . . .	
Fel évre . . . 5 . . .		Negyed évre . . . 4 . . .	
Negyed évre . . . 2 . . .		Egy hóra . . . 1 . . . 70 . . .	
Egy hóra . . . 1 . . .		Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hasábos petil sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szö 4 fillér.

Nemzetes urak!

Irtá: **Ifjabb Móricz Pál.**

Barabás Béla használta ezt a gyönyörű magyar kifejezést, ezt az ősi magyar megtiszteltetést az ország-ház megnyitó ülésén.

— Tisztelt képviselőtársaim! Nemzetes uraim! Szavakkal kezdette Barabás Béla Kossuth-pártunk nevében az emlékezetes kijelentést, hogy a párt nem fog a királyi várpalotába felmenni. A királyt szerető magyar nemzet megérdemli, hogy a király maga szálljon be a népképviselő házába és hogy a király az országházában olvassa fel megnyitó irását, nem pedig a sárga-fekete lobogóval lobogóztató várpalotában. Emlékezetes marad a függetlenségi pártnak ezen illő és határozott kijelentése és állásfoglalása ezen puhány korszakban, midőn bálványként tekintik sokan az alkotmányos királyt is; de emlékezetes marad Barabásnak gyönyörű magyar megszólítása is: Tisztelt képviselő társaim! Nemzetes uraim!

Mellett ez a beköszöntés a Kossuth párt őszinte magyar állásfoglalásához, mert igenis a Rákóczi gárdája is a nemzetes urak sorából került ki. Mind a mellett az ősi magyar kifejezés a

jobboldalon derűtséget gerjesztett. Vagyis a gyorsírói jegyzés szerint: „d rült-ség a jobboldalon.“

— Magyar szó! Nem tetszik talán a magyar szó? (Zaj), ezt meg Pap Zoltán, a tiszalöki tüzes lelkű követ kiáltotta oda a vihogó bécsi párti uraknak.

Hát én is azt mondom, hogy kár volt Barabásnak ezt a gyönyörű magyar megtiszteltetést „nemze es uraim“ a tisztelt ház nagyságosaira vesztegetni. Mert igaza van dr. Pap Zoltánnak: ezeknek az embereknek nem tetszik az őszinte, igaz, becsületes magyar szó. Ezek az emberek nem értik az őszinte, az igaz, a becsületes magyar szót. Ezek az emberek hunczutul kiforgatják az eredetéből az őszinte, az igaz, a becsületes magyar szót.

Szolgalelkük nem ösmer nemzetet, nemzetséget. Bármely perczben készek megtagadni nemzetüket, nemzetségüket, csak hogy a hatalom tubafájának a hasznos árnyékában dörgölözzenek. Nemzetiellen korcsok ezek. A sárga fekete zászló előtt porig hajolnak és a haszonért kovácsolják tulajdon véreik rablánczát és üzik a legvetemedettebb kufárkodást a haza, a nemzet jogaival, törvényeivel, boldogságával, melyet lépten-nyomon ut-

ca-dáma legolcsóbb kegyeként kinálnak oda és adogatnak oda a mi leg-halálósabb, századok óta pusztító gyilkos ellenségünknek Bécsnek . . . Nem busmagyaros hazafi frázis ez, de a legmegdöbbentőbb valóság, melynek áldozata a magyarság. Azok a vihogó jobboldali, bécsi párti rebach lovag urak izról-izre judáskodnak a telhetetlen Bécs javára vérünk minden csöppjével, vagyónunk minden buzaszemével, fillérjével, amelyből naponta elalkudnak drága csöppeket, áldott buza szemeket.

Ezekre a nemzetrontó bécsi lakájokra, ezekre az önérdékükért élőddő magyarba ojtott bécsi puhányokra vétek az ősi magyar megtisztelő kifejezést, a magyar becsületet vesztegetni. Csak maradjanak ők nagyságos uraknak, annak a frakkja, Ferencz József kabátja, diszmentéje alá minden hitványság, silányság odafér, odafér még a nemzetrontás politikája is. Csak maradjanak meg hát ők nagyságos uraknak és ne vesztegesse rájuk senki többé a nemzetes urak régi becsületét, melyből ők csak gunyt üznek, melyet ők meg nem értenek, melynek hagyományait ők lépten-nyomon kijátszák, felforgatják és elkufárkodják a piszkos idegen kezeknek.

Hogy is, hogy is van? . . .

Hogy is, hogy is van az a dal csak,
 Mit annyit zengetek édes ajkak?
 Ha ő dalolta ugy esengett,
 Minden szerelme benne csengett.

Töröm fejem, próbálom egyre,
 Sehogy se megy, el van feledve!
 Csak azt tudom szép, bánatos volt,
 Belőle égő fájdalom szólt.

Bübijos nóta, régi nóta:
 Kár, hogy feledtem én azóta!
 Lehet: egykor eszembe jut még:
 S szeretni akkor újra tudnék!

Krúszelyi Erzsike.

Levél az ébredő országból. *)

(Az öreg Incze bácsi.)

Megyegyeülés után főispáni bankéten
 voltunk odalenn a székelyföldön.
 Hosszu volt az idő a zöld asztal

*) A Benedek Elek lapjából, a Magyarországból
 vettük át ezt a szép tárczacikkelyt, a mely a
 székelytestvérek egy érdekes alakját mutatja be.
 Szerk.

mellett, a vita is heves volt, tehát a toroknok is megvolt a kellő előkészülete a hatalmas erdélyi borokhoz, melyek a főispáni pinczéből ilyenkor előkerülnek s melyek olyannyira hasonlatosak az igazi székely vérhez. Mert tiszták s fénylően, ragyogóan átlátszóak, mint a székely lélek s erősek, lángolóak, égőek, mint a székely vér. Az is igaz, hogy a hasonlóságok itt sem kerülnek el egymást, s ha a székely vért e föld bora hevíti, még jobban lángol az.

Az ebéd közepe táján tartottunk már s folytak a szónoklatok egyre-másra. Nem messze estünk még a választástól, természetes tehát, hogy minden szónoklatnak volt egy kis politikai íze. De hát ugy is jó az, olyan ez, mint a székely források vize az óborban: megmarad az eredeti zamata, csak hogy kap még valami savanykás, de kellemes mellékízt.

Egyszerre felállott az asztal egyik oldalán egy öreg székely. Becsületes, zöld zekét viselt s rajta volt ama fehér harisnya, a mit a magyar földön mindenki nadrágnak nevezne s ami nemrégiben tulajdonképpen egy győzedelmes politikai elvet jelentett. Magas, őszbe csavarodott ember volt, azokkal a nyílt, komoly, józan szemekkel, amek-

lyek olyan gyakoriak itt a bérécek alján. Beszélt az öreg, már azt nem tudom, — kit köszöntött fel, de az bizonyos, hogy beszéde végén egy olyan horátiusi idézetet vágott ki, amit lefordítani nem volna képes sok igazi fekete harisnyát viselő ur. Elég az hozzá, hogy a beszéde után valaki felköszöntötte az öreget, mint olyan embert, aki mindig olvasót hord a zsebében! A székely sok mindent eltűr, csak azt nem, hogy csipdesse valaki, bár trefás szavakban, mit a Gellérthegy alatti két városban „Stichlirozás“-nak neveznek! Felállott az öreg, s azon kezdte, hogy bizony ő hord egy olvasót, amit hajdan Rómában a Szent Péter templomában kapott. De hát az az ő lelkének a fegyvere. S bolond volna az az ember, ki a fegyverét eldobná. — Nem az olvasóban hisz ő, hanem akihez az imát intézi, mikor az olvasót használja!

És hiába is csufolják az olvasóval, mindenki tudja azt ő róla, hogy ő azért fog mindig harcolni, nehogy a bivalysorda a tehén elé kerüljön! No hat ehhez a mondatához székely gondolkodás kell, hogy megértsük. A bivaly fekete, a tehén fehér.

Fehér nadrágot a székely nép visel, fekete ruha pedig — a reverenda.

Igy mondta meg az öreg Incze, hogy ő

A nemzetes urak a magyarság színe-javát képezik. Azok a haza függetlenségén munkálkodnak. A trikolor a szent jelvényök. A drága magyar föld az oltárjuk és buzakalászokkal koszorúzzák azt. A nemzetes urak az ősi hagyományok szerint élnek. Kegyet nem hajhásznak. Barázdálják a földet és növelik a legényt a haza javára, mely ma csak névleg független, de valóságban szolgaság földje; mert a nemzetes urak alkotásait, munkálkodásuknak áldott gyümölcseit odafönt léhán, lelketlenül, hitványul, megalkudva, bécsi lakájnak szegődve pocsekölják azok a nagyságos urak, a kik Barabás Bélát is kinevezték, mert a magyar érzéstől áthatva „nemzetes uraim“-nak szólította a tisztelt nagyságos képviselőket.

És ezek az emberek, mint a magyar népképviselői ülnek odafönt, mint a magyar nemzet képviselői bitorolják és herdálják lakáj szolgálatra készen jogainkat, kiváltságainkat, hagyományainkat, mindent, mindent, a mi a magyar nemzetet ezeresztendőn fentartotta. Mindent, mindent pusztítanak. Sárba dobnak, a mit a nemzetes urak szereztek, a mivel a nemzetes urak fajtánk, nemzetünk erejét fentartották, növelték.

Ti vihógó, gyatrafajzat nagyságos urak le a kalappal. Ti még porban térdelni sem vagytok érdemesek a nemzetes urak előtt, akik és akiknek vérei karddal, ekével, pörölyvel és tollal is önzetlenül küzdöttek, küzdenek mindenha az árva magyar népnek a függetlenségéért és a gyönyörű, a szent magyar földnek a védelmében. A magyar nép igazi és a néptől is becsült arisztokratái a nemzetes urak.

az Istent imádja, nem pedig a papot. — Az olvasójának is eredeti története van.

Künt járt ő fiatal korában olasz földön világot látni. Elment Rómába is, meghallgatni a szent atya miséjét. A templomban rettenetes tolongás volt a misén. Vége felé a misének a tömegben egy szép olasz asszony nagyot sikolt s elájul, Incze, akkor még fiatal ember, felkapja félkarjára az elesni készülő asszonyt, áttör a tömegben s amint az oltár előtt fekszik a bor, azt felveszi s az alélt asszonyt a borral magához téríti. Persze a fehér nadrágos, öles ember óriási feltűnést keltett az életmen téssel. Midőn megtudták, hogy mi történt, valami magas állású pap sajátkezűleg megáldotta Inczét s egy olvasót adott neki. Így jutott ő Rómában olvasóhoz.

Nem is közönséges ember ő, végzett iskolákat szép birtoka is van, de azért a fehér harisnyát nem vetette le. Zöld bekeset visel, olyant, amilyet akármelyik székely székely, de annak bélése olyan drága selyem, hogy három uri ruha is kitelne belőle.

Segítség az iparnak.

(T. N.) A miniszteri tanácskozásban nagy dolgok történtek. Elhatározták, hogy az állam segítségére siet a pangó iparnak s e célra kiadnak körülbelül 40 millió koronát. A szándék jó, helyes és az a tény, hogy ezeknek a céloknak elérése végett nem kell a pénzpiacchoz spállni, szintén megnyugtató. Segítségére sietni azoknak, akik azt megérdemlik, elhárítani a fejlődés akadályait s a mainál vidámabb képet adni közállapotainknak dicséretes törekvés. Mind a mellett van szavunk hozzá.

Mai helyzetébe a mai gyáripár büne és hibája nélkül jutott. Sem túltermeléssel nem lehet vádolni, sem pedig azzal, hogy a részvényeivel üzött agiotage sodorta volna a lejtőre.

A külföldi viszonyok, a pénz beözönlésének megakadása volt a főok, mely miatt nem csupán az osztalékok esőkkentek, hanem még a jobb munkások is kezdtek vándorolni Amerikába.

Értjük, hogy ezen nem csupán a gyárik urai és a részvényesek estek kétségbe, hanem megijedt maga a kormány is. Ezért a nagyszabású akció, ezért a szokatlan erély. Mindenki tisztában van azonban azzal, hogy itt csak enyhítő eszközökről, nem pedig gyökeres orvoslásról van szó s ha az idő, a közgazdasági viszonyoknak természetes javulása nem segít, az elodázott baj egy két év múlva még nagyobb súlytal szakad a nyakunkba. Kormányunknak mentesség, közönségünknek pedig megnyugvás lehet az, hogy úgy az osztrák, valamint a porosz kormány is e nyomon halad s megrendelésekkel igyekeznek a bajon segíteni.

Azonban úgy a szóban forgó összeg nagysága, valamint a cél jelentős volta kötelességünk teszi, hogy észrevételeinket a tervezetre megtegyük. Nem szabad ugyanis felednünk, hogy 30—40 millióval, ha azt okosan használjuk föl, sok és nagy dolgot lehet elérnünk. Nem vagyunk oly gazdag nép, hogy a könnyelmű költsékezést ma, amikor ennek átkos eredményeit úgy a fővárosnál, valamint társadalmunk egyes köreiben oly annyira kezdjük érezni, továbbra is megengedhetnők magunknak. E mellett a segítő akció nem szabad az egyoldalú protekció eszközévé szorítanunk, Gondoskodnunk kell tehát arról, hogy

— Hadd lássák — mondja — hogy nem a pénzt sajnálja ő.

Fel volt kötve a karja. Fiatal megyei urak ingerkedtek vele, hogy talán párbaja volt a választáskor valakivel.

— Régen volt az, — mondja — mikor én verekedtem!

— De karddal, nem birokra, mondják.

— Igen, azzal verekedtem én is.

— Hol?

— Egyszer Váradon. Valami osztrák tiszt megsértett egy asszonyt. Én meg megsújtottam a tisztet. Másnap verekedtünk. Ugy megcsaptam, hogy ott maradt!

És ez igaz. A fiatalság is elmúlt felette. A régi idők is elszaladtak. A régi, egyszerű világ megváltozott — de az öreg, mint az egész székely nép itt, viseli a becsületese fehér harisnyát.

Ugy éreztem, hogy nem is egy ember ez az öreg, hanem maga a székely nemzet lelke . . .

K. Simó Ferencz.

a följánlott milliókból jusson oda is, ahol azokra legnagyobb szükség van. Attól félünk ugyanis, hogyha csak a gyáripár és pedig főleg csak a budapesti plutokrácia érdekeiről lesz szó, a tervezett segítség több bajt fog okozni, mint jót. Juttatni kell belőle akarmi módon és akármily uton a kisiparnak is. Megokolt ez azért, mert míg a gyáriknál esakis az osztalékok időleges apadásáról lehet szó, a kisipar évek óta lét és nemlét közt lebeg.

Nem akarjuk tagadni, hogy az utóbbi időben a régi nyugtalan és elmondhatjuk esztelen felfogás a kisiparral szemben nagyon megváltozott. De ha összemérjük azt, ami a kisiparért történt, azzal, mi itt a nagyipar javára, készülöben van, az aránytalanság azonnal szembe fog ölni. Ennek eltüntetése nem csupán esztetikai követelmény, hanem az okos magyar politika feltétele is. Alig kell utalnunk arra, hogy a millióknak Budapestben való elköltése ma, amikor végül a vidék is tudatára ébredt jogos érdekeinek, felszólalások és éles összeütközések nélkül szintén nem fog menni. Reméljük, erre a kormány nem is gondol.

A most szóban forgó milliókon kívül, amint tudjuk, még legalább százmillió az, mit a kabinet beruházásokra szánt. Ebből az igazán nagy összegből az eddigi hírek szerint alig jut valami közvetlenül a mezőgazdák és mezőgazdaságnak. De ezt mi közgazdasági és politikai lehetetlenségnek tartjuk. A Széll-kabinet programjában benne van a sokat emlegetett harmonia. Erre esküdtek a szabadelvű párt tagjai. Ennek a harmoniának pedig nem mellőzhető követelménye a közgazdasági ágaknak igazi súlyuk szerint való fölkarolása.

Ha például a népfölkelők ismétlődő puszkái helyett egy pár milliót a szövetségi raktárak létesítésére ordítanak, amint azt megtette Poroszország, ebből nem csupán a gazdáknak lesz haszna, nem csupán a szövetségi ügy nyer, hanem segítik vele a vidéki építő és gyáripárt is. Így elköltve a milliók, nemcsak pillanatnyi segítséget nyújtanak, hanem hozzájárulnak ahhoz, hogy gazdasági életünk egészségesebb alapokra legyen fektetve.

Az irodalom és a hirlapok.

Irta: dr. Vértessy Gyula.

Körülbelül az utolsó husz év alatt vett óriási lendületet a magyar hirlapirodalom.

Ez a nagy lendület kulturális szempontból mindenestre csak örvondetesnek lenne mondható, ha a sok lap, az erős konkurrenzia folytán, nem vált volna a vállalkozó kezében sokszor inmorális célok szolgálatára is készen álló üzleti eszközzé.

De erről más alkalommal! Most csak azzal a kérdéssel akarok foglalkozni, hogy a hirlapirodalomnak ez a szinte mesés felvirágzása, hogy ne mondjam felburjánzása, volt-e valamelyes hatással a magyar irodalomra, lendített-e valamit szomorú irodalmi viszonyainkon, teremtett-e írkat, teremtett-e olvasni szerető, könyveket vásároló s az írkat megbecsülő közönséget s végezetül, hogy javított-e valamit az írkat anyagi helyzetén?

Fájdalom, mindezekre a kérdésekre csak tagadólag felelhetünk.

Mert a magyar irodalom felvirágzását egy lépéssel se vitte előre a hirlapirodalom fellendülése, mondhatni kiragyogása, mint a fény az éji lepkéket majd mind magához vonzotta. Nagy részük oda is vészett, lett belőlük ujságíró üzletember, más részük pedig leperzsel szarnyakkal menekül vissza

eredeti hivatásához, hogy folytassa a nyomorgást.

Nem igaz az, hogy ez a két foglalkozás összeillik. Sőt nagyon is elütő egymástól. S az újságcsinálás lázas, idegemészítő és ugyancsak jó gyomrot kivánó munkája megőríti a tehetséget s a léleknek s az agynak ugyszólván minden finomabb, minden poétikusabb érzését letompítja s mindenkit rá szoktat arra, hogy minden nyilvánulását az életnek riporterri szempontból vizsgálja és mindent a gyakorlati üzleti érdek szemüvegén át nézzen.

Arról tehát szó sincs, hogy írókat neveljen az újságírás. És a lapok legnagyobb része szívesebben is alkalmaz nem író embereket, mint írókat. Mert azok a kiadó urak szerint sokkal olcsóbbak és sokkal élelmesebbek.

Az igazi írók tehát többnyire csak mint külső emberek állhatnak összeköttetésben a lapokkal, cikkek és tárczák útján. De miután a nagy üzleti verseny miatt a legtöbb lap rossz üzleteket csinál, tehát majd mindenhol takarékoskodnak és a lap belső dolgozóitársával, többnyire olcsó csekély fizetésű fiatal emberekkel iratnak meg mindent, úgy, hogy a hivatásos írók majd mindenhol kiszorulnak.

A lapok gyors felburjánzása idején még csak kereshettek az írók a tárczáik révén, mert minden új lap szerett kirukkolni egy esomó jó irodalmi névvel, de lassanként, amint a lapok finansziális ügyei egyre rosszabbakra fordultak — az igazi írók majd mint elmaradoztak s ma már a legjobb lapok is nap-nap után vagy ismeretlen emberektől közölnek, bizonyára olcsó tárczákat vagy csupa fordított dolgokkal, holmi régi Maupassant, Pierre Luys vagy Levadán fele sikamlós francia tárczákkal töltik meg hasábjait.

Tessék az író uraknak könyveket írni — mondják a kiadó urak — mert a lapok privát üzleti vállalatok s nem arra valók, hogy az írók menszvárai legyenek.

Szent igaz! Csak az a baj, hogy a könyveket hiába írják, ha nem veszi senki. Hogy pedig nem veszik annak megint a lapok az okai. Mert az irodalommal a mi lapjaink semmit sem foglalkoznak. Mindent megöl a politika meg a szenzációs hírek rovatja. Az „Irodalom“ rovat a lap mostoha gyermeke. Ott csak a jó pajtások dolgait szokták egekig magasztalni. Akinek nincs jó barátja, vagy akiből a lapnak nincsen haszna, arról hallgatnak.

És miután a közönség részben hiányosan, részben rosszul, részben sehogysem értesül az irodalmi munkákról, tehát nem is érdeklődik azok iránt,

Vagy pedig megesis az, hogy valamelyik pajtáskodó kritika révén, vagy üzleti szempontból nagyban reklamiroznak valami hitvány könyvet, a közönség lépve meg, megveszi a munkát s csak azután érzi, hogy becsapták. Ilgenkor azután a becsapottaknak természetesen egyszer s mindenkorra elmegy a kedvük attól, hogy könyvet vegyenek, de attól is, hogy a lapok kritikáira adjanak valamit.

Rövid vonásokban kimutattuk, hogy a hirlapirodalom nagy arányú fellendülése az irodalomnak semmi hasznára sem volt.

Sőt kárára! Mert rászoktatta a közönséget, hogy csak a politika és a házme-resztő hírek vagy frivol pletykák iránt érdeklődjék.

A nemes eszmék, a tisztultabb irodalmi irányok, az élet eseményeinek poétikusabb felfogása, azok mind háttérbe szorulnak egy-egy politikai pletyka, házasságtörés vagy szenzációs párbajhír mellett.

Egy-egy sikkasztóról hasábkot irnak,

de egy-egy jó könyvről — ha a lapnak nem üzleti érdeke — legfeljebb tiz sort.

S miután hovatovább egyre kevesebb író ember lesz az újságírás műhelyeiben, tehát egyre mostohább lesz a lapoknál az irodalmi dolgok sorsa.

Mese a „szemét“-ről.

Egy utas a szemét közé esett
S arczát egészen ott hemoeskolá.
Egy másik utas ezt mondá neki:
„Barátom a vizesapnak állj alá.”
És a szemétbe pottyant utazó
Meresztgete esodálkozó szemét:
„Megmosdjam én? Mily balgatag beszéd!
Ördögbe is! Hol rajtam a szemét?”

Sebestyén diák.

Felelet

a ngs. Rásó Gyula kir. tan. alispán ur leve-
lére, amelyet ő a vármegyei tisztikar nevében
is intézett hozzám.

Előre bocsátom, hogy a „cselekvési szabadság“ emlegetése fölösleges volt, mivel az egyfelől elvitázhatlan joga az alispán urnak, másfelől pedig meg nem ijeszt engem. Nem szoktam én a nagy urak „cselekvési szabadsága“ felé pislogni, amikor beszélnek, vagy írók, vagy tesztek. Az Isten a legnagyobb ur, azután jön a lelküismeret. Én még azt a feltevést is visszaharitom magamról, hogy én a választ esetleg megtagadom. Szívesen szólok én, Nagyságos uram és pedig magyaron ha kérdeznék. Most is ezt cselekszem.

Az én kedves, igaz barátom: ifj. Móricz Pál, az ön levelére, Nagyságos uram, megadta már a helyes választ. Es éppen azért kénytelen vagyok megelégedni azzal, hogy alapszabályban véve ugyanazt mondom, amit ő mondott. Azt az egyet kivéve, hogy eszem ágában sincs akár a Nagyságos urnak, akár másnak kedves dolgokat is mondani.

A dologra térek. A „doge palota titka“ nem más, mint a „vármegyei szemét“. Olyan titok ez, amelyből a világ elég sokat tud már. Hütlén kezelésre, sikkasztásra, vagy mucsai dolgokra nem gondoltam, mikor a zokon vett szavakat leirtam. Ha ilyeneket tudnék: nyíltan beszélnék róluk. Lerántanám a leplet határozott kézzel. De nem tudok. És így a szemét alatt más dolgokat érettem. Mi hát az a „szemét“?

A szemét az, igen tisztelt uraim, ha lebuktatják trónjáról a közügyek igazságát és helyébe a személyi érdeket ültetik. A szemét az, ha a vármegye, amely az alkotmány védő bástyája tartoznék lenni, föl nem emeli szavát az olyan törvények ellen, mint amilyen pl. az a bizonyos 25. §. és nem tiltakozik az olyan eljárás ellen, hogy Magyarország felelős miniszterelnöke az országgyűlés felhatalmazása nélkül meri szedni az adót, Önök jogászberek többnyire. És így tudják, hogy az adó megajánlása az országgyűlés egyik — de milyen! — sarkalatos joga. Ismerik a magyar alkotmány történelmét Tudják, mi volt az a sé-

relmi politika, mely tulajdonképpen a Habsburgok uralkodásával kezdődött. Azt mondom: „tulajdonképpen“; mert e politika jelenségeivel már előbb is találkoztunk, pl. II. András, IV. Béla, Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás idejében. A nemzet első sorban balzsamot sürgetett a sebeire és azt mondta, hogy, ha meg nem nyugtatják, nincs adó.

A Tiszalex pedig azt a sarkalatos jogot vetette, vagy akarta kivetni a sarkából Az országgyűlés jogát egy pártclub ragadta a kezébe. Betöréses lopást akartak elkövetni a magyar nemzet ellen. Be is zúzták már az ajtót az abszolútizmus előtt. És önök ott a vármegyén mit cselekedtek? A betörőnek, Bánffy-nak, bizalmat szavaztak. Ez a szemét, igen tisztelt uraim. Azután jött Széll Kálmán, aki az alkotmányértő Bánffyt megbuktatta a derék „dissidens“ ek és elsősorban a hallhatatlan emlékü Szilágyi Dezső, segítségével. És önök, ott a vármegyházban mit cselekedtek? Bizalmat szavaztak Széll Kálmán-nak is. Ez a szemét, igen tisztelt uraim: Önöknek a víz is jó, a tűz is jó: csak „Miniszterelnök“ legyen a neve. Hol itt a politikai character? Az egyéni characternek tisztesség adásék. De, ismételve kérdezem, hol itt a politikai character?

Gajari Ödön is bizalmasa volt Bánffy-nak, de a „rendszerváltóaskor“ tüstént lemondott a kormány félhivatalos lapjának a szerkesztéséről. Értik ezt Önök?

Azután ott van a balmazújvárosi szolgabíró ügye. Olvastam az ítéletet a megokolással együtt. Ha csak fele igaz annak, ami ebben a megokolásban olvasható: önöknek egészen másképen kellett volna eljárniok. Ha komolyan elhitték, amint mutatják az ítéletben, azokat a vádakat, sürgetniök kellett volna a nevezett tisztviselő felelősségét, hogy ne védhesse magát intra dominicum. És hivatal vesztéssel kellett volna sújtaniok, ha beigazoltaknak látták, amint mondják, a súlyos vádakat. Önök azonban ezt nem cselekedték. A nevezett tisztviselőt föl nem függesztették s az ügyet nevetséges pénzbírággal ütötték agyon.

Vagy igazak, vagy nem igazak azok a vádák. Ha igazak: miért nem sújtottak le a törvény teljes szigorával? Ha nem igazak: miért üldöztek ártatlan embert? Vagy személycultus játszott közbe itt is? Méltó az önértetes ferfiakra, hogy a főispáni basatekintély előtt a porba omoljanak? Nem szemét ez, igen tisztelt uraim? Önök maguk feleljenek rá o abent a lelkükben. Többet is mondhatnék. Ennyi azonban elég.

A Tiszakálmánizmus, a Bánffyánizmus: ez a szemét, uraim. Ezt kell és ezt jogják kiseperni az „Új rendszer barátai“ a vármegyéről.

Ennél rövidebben és higgadtan igazság és hazaszerető embernek igazán lehetetlen írni e dologban. És most cselekedjék önök azt, amit „cselekvési szabadságuk“ jónak lát. Én igazat irtam.

Hajdu-Sámson, 1901. okt. 28.

János Zoltán.

NAPI HIREK.

A dorogi vikárius fogadtatása.

A görög-katholikus hitközség nagy ovációkkal fogadta csütörtökön a helyét elfoglaló püspöki kúrhelynököt Lengyel Endre, volt nagykállói esperes lelkész. A község képviselőinek küldöttsége a határszélen várta és üdvözölte Farkas Győző jegyző élén. A városban ágyulövésekkel tisztelte meg s a kijavított vikáriatusi kapu előtt Ujhelyi Andor lelkész fogadta üdvözlő beszéddel, a tanító-testület s a hitfelekezeti értelmiség élén. A fogadó beszédekre Lengyel Endre lelkes szavakkal biztosította az üdvözlőket, melyet a várostól kapott az intézmény: a magyar liturgikus nyelv terjesztésének zászlója is fenn fog lengeni.

Uj tanítók

A hajdudorogi leányiskolánál üressé vált tanítói helyekre az ottani iskolaszék Orosz Péter volt újfélértői kántortanítót és Szabó Mariska oklev. tanítónőt választotta meg.

A debreczeni függetlenségi kör

f. hó 30-án délután 5 órakor gyűlést tart, melynek tárgyát a kör 25 éves jubileumának megtartása, illetve az ünnepély részleteinek és programjának végleges megállapítása képezi. A gyűlés a függetlenség-kör klubhelyiségében — Csapó utcán — tartatik meg.

Pénztárvizsgálat a városnál.

A városházán a rendes pénztárvizsgálatot ma d. e. tartotta meg a pénztárvizsgáló bizottság Vecsey Imre tanácsnok tb. főjegyző elnöke mellett s a bizottság a pénztárban mindent rendben talált.

A coilegiumi pénztár forgalma és vagyon kimutatása.

Könnnyen áttekinthető füzetkét kaptunk. Ez a nyomtatvány a debreczeni öskollégium pénztárának a forgalmát és vagyonkimutatását foglalja magában az 1900—1901 számadásos évben. Érdekes adatok ezek. Egyrészt a kollégium szolid gazdálkodását bizonyítják, másrészt, hogy ősi intézetünk nemcsak a szellemi javakban virágzik és gyarapodik, de anyagiilag is biztosított és virágzó a helyzete. Hiány nem mutatkozik, de az örömdetes szaporodás.

Egy földbirtokos család gyászja.

Videkről, Hajdu-Nánásról hozott a posta gyászjelentést. A vármegyében ösmert, tisztelt földbirtokost, Eressey Károlyt és családját látogatta meg a halál kérelhetetlen anyaga. Az Eressey-családnak egy fiatal, szép reményekre jogosító tagja, a 12 éves Eressey Miklós gimnáziumi tanuló hunyt el. Haláláról ezen gyászjelentést vettük: Alólirottak mély fájdalommal jelentjük a páratlan jó fiúnak, unokának, illetve kedves testvér, sógor és rokonnak Eressey Miklós gymn. II. oszt. tanulónak f. é. október hó 26-án déli

12 órakor, életének 12-ik évében hat heti szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága teteme f. hó 27-én, vasárnap d. u. 3 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint a szülői háznál tartandó ima után az új felső temető kertben fog örök nyugalomra tétetni. Hajdunánás, 1901. okt. 26. Eressey Károly és neje U. Szabó Róza bánatos szülők, Eressey Juliska, Eressey Rozsika, U. Szabó Mihály nagypapa, dr. Konezvald Endre, sógora, ifj. Eressey Károly, Eressey Gabriella, dr. Konezvald Endréné, Eressey Géza, Eressey Otilio, Eressey Gyula, testvérei. Konezvald Tibor unokaöccse.

Felhívás az adózókhoz.

A városi adóügyi osztály közérdekű felhívását tudatjuk az adózó közönséggel. — Felhívatnak mindazon adót fizetők, akik a mezővárosi munkás cselédadójukat még mind ez ideig be nem fizették, nemkülönben mind azon adózók, a kik állami vagy bármilyen más adóhátralékban vannak, annnyival inkább igyekezzenek befizetni, mivel a nem fizetők ellen a legszigorúbb törvényes végrehajtás fog eszközöltetni. Debreczen, 1901. okt. hó 27. A városi adóügyi osztály.

Az akadémiai ifjuság gyűlése

A debreczeni jogakadémia ifjusága holnap délután 5 órakor gyűlést tart. — A gyűlés egyik tárgya állásfoglalás a „Nemzeti ideák” című röpirat ellen, melyet az egyetemi ifjuság százezer példányban küldöz szét. A gyűlésben az ifjuság állást foglal a fővárosi lapoknak ama téves közleménye ellen is, hogy a debreczeni jogakadémia ifjusága magáévá tette volna az említett röpiratban foglaltakat s hogy csatlakozott volna a mozgalomhoz.

Előjegyzési felhívás.

Vettük az alábbi előjegyzési felhívást: Számtalan kántortanító kollégámtól ösztönözötve a szent szertartások congregációja által jóváhagyott énekeskönyvek alapján „Szertartáskönyvet” szerkesztettem kántortanítók részére, mely minden segédkönyv, mint: Missale, Rituale, Breviarium használatát szükség telenné teszi. A kántor tanítók minden szent ténykedést feltalálnak benne; úgy hogy nemcsak a fiatalabb, hanem a szent ténykedésekben jártas kartársamnak is, mind kézi könyv jól fog jönni. Műveimet a pécsi magas egyházmegyei hatóság jóváhagyta. Felkérem a t. kartársakat, hogy jelen műveimet pártfogolják és magukat művemre előjegyezni sziveskedjenek, hogy művem kinyomatásáról tájébezést szerezhessenek. Előre is kijelenthetem, hogy művem füzve 4 koronánál többbe semmi esetre sem fog kerülni, elegendő előjegyzés esetében pedig még ennél is olcsóbb lesz; de a könyvkereskedésben 6 koronába fog kerülni. Minél több előjegyzést kér: Belisée 1901. évi október 22-én. Schrempf József kántortanító.

Egy kálvinista miniszterelnök Hollandában.

Professor Orelli írja lapjában a „Kirchenfreundban”: „Dr. Kuyper Ábrahám az egykori protestáns lelkész egy szabad egyház és egy szabad felekezeti egyetem alapítója, a kormányelnöki székbe jutott. Született 1837-ben: lelkészi hivatalt viselt egymás után Beesetben, Utrechtben és Amsterdamban. Később politikai és egyházi lapokat szerkesztett. Az 1879 ik évben Amsterdamban egy szabad universitást alapított s ennek első rektora lón, tanítván ott a theologiai tudományokat. 1887-ben megteremtí a holland szabad egyházat. Energikus s erő-

teljes egyéniség, tudós s egyszersmind népszónok s a szigorú kálvinisták elismert vezetője s most ez az orthodox kálvinista theologus ült be a holland miniszterelnöki székbe, kinek befolyása kétségtelenül már csak azért is nagy lesz, mert a hollandus korona ez idő szeriut tudvalevőleg egy asszony tejét ékesíti. Különbben pártja, mely magát „anti-revolutionarus”-nak nevezi, lobogójára jelszavul mindenek előtt az egyházi liberális-mus elleni harczot írta fel. Érdekes jelenség mindenesetre a hollandus nép életében, hogy egyfelől rajong a politikai szabadságért; másfelől szigoruan vallásos. Ez csak kálvinista népeknél fordulhat elő, másutt sehol. D. P. L.

Színházi hírek.

A színházi iroda a következő színházi híreket küldötte be: A hét legszenzációsabb művészi eseménye Sophokles hatalmas tragédiájának, Elektrának színrehozatala lesz. A debreczeni közönségnek olyan művészi élvezetben lesz része ez alkalommal, amelyhez fogható egy vidéki színpad sem játszhat. Olyan hősnő fogja játszani Elektrát, mint Komjáthyne, a ki ennek a szerepnek Jászai Mari után kétségkívül a leghatalmasabb személyesítője. Orcstest Odry Árpád, a nevelőt Bartha István, Klytarnestrát Breznay Anna, Krysotthemest Fáy Flóra, Aegisthost Szabados Sándor játsszák. A görög kar tagjai lesznek Szabó Irma, Kiss Irén, Takács Mariska, Pávay Ilona, Szigeti Lujza és Serfözyne. A próbák már javában folynak, a darabra több új díszlet készül, s az igazgatóság különös díszszel és fényvel állitattja ki a hatalmas görög tragédiát. — A mult színházi évad egyik legsikerültebb eseménye volt Strausz búvájos muzsikájának a Börögernek felelevenítése. A mesés szép operettnek óriási hatása volt s többször ment zsufolt házak előtt. A közönség óhajának tesz eleget az igazgatóság, midőn a pompás operettet kiützte e hét műsorára. Eisensteint ez alkalommal először játssa Éreczkövy Károly, Rosalindat Rezcizky Etel, Frank pompás szerepét ismét Tanay Orlofszkyt Kállay Lujza, Alfréd énekmestert Karacs Imre. Froscht pedig Sarkadi Aladár játsszák. — Az igazgatóság úgy tervezte, hogy Zazát ezt a rendkívül érdekes drámát még e hét folyamán színre hozza. E terv elé azonban akadály gördült, mert Fáy Flóra a czimszerep személyesítője csupán tolettjeivel nem készült el. A jeles művésznő pedig ez alkalommal nem csak myvészetével, de tolettjeivel is kiakarja vivni a közönség elismerését. A Zaza azonban a jövő hét folyamán színre kerül s már előre is megjósoljuk, jó darab ideig műsoron is marad. Fáy Flórán kívül, ki a czimszerepet játssa Dufresne Renardot Odry Árpád, Casart Tanay Frigyes. Bussyt Sarkady, Dubaissont Szathmáry Árpád, Maladottet Bartha István, Anaist Kiss Irén, Simonet Szabó Irma, Floriannet Pávay Ilona játsszák, A darabban Gyöngyössy Viktor színházi festő több új díszletet festett, a kiállítás pazar díszéről az igazgatóság a legnagyobb áldozatkésztséggel gondoskodik.

Hivatalos órák.

A deareczeni tisztviselők önszegályzó egyesületében (Gróf Dégenteld-ter 2 szám az emelaten) November-hónapban mindenkor d. u. 5-6 óráig 2-án napibiztos Miskolczy Jenő, 4-én napi biztos Oláh Imre, 11-én napi biztos Papp Lajos, 18-án napi biztos Steinacker Sándor, 25-én napi biztos Zimmerman Gyula. Ez alkalmakkor mindenemű egyesületi ügyek elintézhetőek s tagsági jelentkezések elfogadtnak.

Uj ügyvéd.

Árvay Beia dr. a napokban tette le Budapesten az ügyvédi vizsgát. Az új ügyvéd irodáját Debreczenben már meg is nyitotta.

Levél a honvédegyleti elnökségekhez.

Az 1848—49-iki honvédegyletek központi bizottsága a következő körlevelet intézte a honvédegyleti elnökségekhez:

Hivatkozva a f. évi június 21-én innen men t körlevélre, értesítettik honvédbajtársi tisztelettel az elnökség, hogy az ez évi orsz. honvédegyülés november hó 18-án délelőtti 9 órakor a fővárosi régi városház (Váci-utca 62. sz.) dísztermében s az azt megelőző értekezlet november hó 17-én fog ugyanott megtartani. Felkérjük ennél fogva tisztelettel a fentezimzett igen tisztelt elnökséget, hogy képviselőinek névjegyzékét — az eddigi gyakorlat szerint — legkésőbbben a folyó október hónap végéig az alulírott elnökséghez beküldje, mert csak ezen az uton és módon lehet megbízottjaik részére a vasuti kedvezmény utalványát a kellő időben kezeikhez juttatni. Kéretik tisztelettel az elnökség, hogy elhunyt kiválóbb tagjainak is a névjegyzékét ugyanakkor ideküldeni sziveskedjék. Hozzon Isten tehát bajtársak minél nagyobb számban benneteket, s adja véghetetlen kegyelmében, hogy minél jobb egészségben és erőben örvendjünk egymásnak; a hálás haza elismerésének nyilvánulása ünnepélyének öröme vár rátok. Kelt az 1848—49-es honvédegyletek orsz. központi bizottságának 1901. október hó 14-én tartott üléséből, Dr. Balogh Sándor alelnök, Podmaniczky Frigyes elnök, Mikár Zsigmond főjegyző.

Szinész és borbélyeség afférja.

Kellemetlen esetnek volt a szereplője a bősörményi szintársulat egyik tagja. Brutális merényletnek lett az áldozata. Ugyanis a H.-Bősörmény és Vidékezet írja:

Kedden este Kellemetlen kalandja volt a helyben működő szintársulat egyik első rendű tagjának, egy jó családból származott s szép készütséggű fiatalembernek, Nádpatakyak a Tripsánczky bor-üzletében az ott alkalmazott segéddel. Az esetről következőket jelentik lapunknak:

„A színészek maszkirozásánál szükséges fodrászmunkákat Tripsánczky borbélyműhelye látja el. Nevezett estén a színigazgató meghagyása folytán Nádpataki elment a színházi fodrászhoz, hogy siessen az öltözőbe, mert már háromnegyed órát késett s egy negyedóra múlva már kezdődik az előadás. Tripsánczky nem volt ott, csak a segédje, aki nyugodtan szalonnázói kezdett a színész hívására. Nádpataki felbosszankodva távozott az üzletből. A segéd utána kiáltotta, hogy se a rongyos színésszel, se a színházzal semmit sem törődik. Ezt is németül mondta, daczára annak, hogy jól beszél magyarul. Nádpataki erre visszament és rendre utasította, a mire a segéd neki ugrott és kitaszította az ajtón, mire N. ismét visszament és megakartá torolnia a sértést és a segéd ökölbe zárt jobb karját lefogta, nehogy megüsse. Az öreg Tripsánczky a tulajdonos atyja is jelen volt s

ez is a segéd pártjára kelt, mindketten kihuztak egy-egy vassal bélelt székpárnát s azzal ütlegelték a színészt s több helyen megsértették. Nádpataki az öreg ember ellen nem is védekezett, csak a segéd ellen. Mig az öreg ütlegelte N-t, addig ez a segéddel viaskodott. Végre Lengyel orás ment be s az választotta szét a küzdőket. Ekkor N. elment a gyógyszerárba a színházi kellekekért, visszajövet bement a borbélyüzletbe, hogy az öregnek elmondja, hogy mily férfiatlanul cselekedett. Az öreg békítőleg fo adta s bocsánatot kért, hanem a segéd egyszerre a magyar Istenét kezdte szidni és egy hatalmas ollót kapott fel s megrohanta a színészt. a ki védelmére zsebkését rántotta elő s a segéd karját félreütve, rendkívül felingerültségbe a kést a segéd fejébe ütötte s azután eltávozott. Nádpataky visum repertumot vett ki s a segéd ellen, dr. Lövinger ügyvéd által feljelentést tett. Az egész dologhoz nem volna egyéb sz. v. u. k, minthogy különösnek tartjuk azt, hogy egy helybeli borbélyüzletben a kundsaftokkal így bannak: hanem van ennél egy jelentősebb megjegyezni valónk az t. i. hogy — a mint minket értesítenek — az a harczias fodrász-segéd egy erős zöld-szász, a ki ignorálja a magyar nyelvet; a színházban tüntetőleg németül beszél s a „magyar Istenét“ emlegeti az embernek. Ha ez valóban így van, akkor — reméljük, hogy az üzlettulajdonos tudni fogja a kötelességét a magyarságot itt ez erős magyar városban szidó embert nem tűri meg magyar kenyeren élni; ha pedig ő megtűri, majd a hatóság nem fogja megtűri.

B. Ruzsinszky Ilona és a magyar dal.

Egyik kassai lapban olvassuk B. Ruzsinszky Ilonáról a mi kedves ismerősünk ről a következő szép sorokat.

Dóczy József, a kiváló magyar dalköltő, akinek „Felednélek“, „Nad fedeles kis házikóm“, „Kakukmadár“ és annyi sok más szebbnél szebb magyar nótája a nép köz kincsévé lett, egyik legújabb szerzeményét B. Ruzsinszky Ilona urnőnek ajánlotta. Művét arcképe kíséretében ezzel a felirással küldte meg a művésznőnek:

Az énekesnők királynőjének hódoló csodálattal.

Az a művésznő, akit egyik legjelesebb nemzeti dalköltőnk a magyar énekesnők királynőjének nevez el és a kinek csodálattal hódol, ez idő szerint a kassai Nemzeti Színház tagja. Az egész országban tudják, hogy Blahánén kívül magyar dal zengzetesebben, szívhezszólóbban nem jut kifejezésre mint Bereczkyné Ruzsinszky Ilona ajkairól. Csodaszép hangja annyj hatalmasan erős, époly elbűvölően lágy és oly üde, tiszta szinezüst, hogy fővárosi társnői sem vetélkednek erre nézve vele. Magyar nótázása lázba hozta Debreczen, Kolozsvár magyar közönségét. Ezután arról panaszkodik a közlemény írója, hogy Kassán nem játszanak népszínművet s így a kassaiak nem is tudják hogy Ruzsinszky mint magyar énekesnő is lé ezik.

Halálozás.

Néhai Szalontai Mihály f. hó 27-én elhunyt, temetése f. hó 29-én d. u. 2 órán lesz a Zsák utca 9 ik számú háztól a nagy templomban tartandó ima után a Hatvan-utcai temetőből — A temetést Dankó M. rendezi.

TÁVIRATOK.**A trónbeszéd.**

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, 1901. október 28.

A főrendiház s a képviselőház tagjai előtt ma mondotta el a budai királyi várakban Ő felsége trónbeszédét. A trónbeszéd kiterjeszkedett a közélet mindazon ágaira, melyeknél behatós törvényhozó intézkedésekre lesz szükség, hogy Magyarország szellemi és anyagi fejlődése, felvirágzása azon fokot elérje, melyre emelni „atyai szívünk egész melegevel óhajtjuk.“

Ezután kiemelte a törvényhozás által elintézendő feladatok közül a kereskedelmi szerződéseket, mely a termelés minden ágát, a földmívelési és ipari érdekeket egyaránt összhangban van hivatva megvédeni; a bevándorlás, kivándorlás ügyét szabályozni fogják; létrehozzák a közigazgatás reformálását, hogy a közzolgáltatások az adózók érdekében egységessé és egyszerűbbé tétessenek; törvényhozás feladatát képezi a közigazgatás javítása, az adóreform, a valubarendezés. A kormány a katolikus autonóma megoldására is törekszik, törekvése még mesterséges viziutakat teremteni, az ipart, mezőgazdaságot fejleszteni, a katonai büntető reformjavaslat is remélhetőleg a jelen ciklusban meglesz, az állami tisztviselők helyzetének javítására a kormány javaslatot fog tenni, mely a jogos igények kielégítésével az állam pénzügyi erejéhez képest a legkisebb fizetéssel ellátott hivatalnoki osztályon kezdve a fizetés megjavítás fokozatos keresztütvitelét biztosítja, A trónbeszéd azáldásos békét hangoztatja. Ő felsége így végezte a trónbeszédét:

Isten áldását kérjük működésükre, kitartást és sikert kívánunk munkáikhoz abban az új házban is, melyet az ezredéves Magyarország ősi alkotmányának dicsőségére és marandandó jelzésére magának emelt.

A szentesi választás.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Szentes, okt. 28.

A választás eredményét éjjel fél egy órakor hirdették ki, Molnár Jenő dr. 954, Tasnady 834 szavazatot kapott, Molnár Jenő drt, 120 többséggel Szentes város országgyűlési képviselőjének megválasztották.

Egy volt miniszter halála.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, okt. 28.

Széchenyi Pál gróf, volt magyar földmívelésügyi miniszter, ma reggel 10 órakor itteni lakásán meghalt.

SZINHÁZ.

A modell.

Egy hét után, eddig betegségem gátolt az elmenetelben, szombaton végignéztam az olyannyira felmagasztalt Modell cz. operettét. Debreczenről, sajnos, be kell ösmernünk, nem mondhatjuk azt el, hogy művészeti tekintetekben a legélénkebb vidéki városok közé tartozik, de azt már jogosan hangoztathatjuk, hogy a debreczeni lelkes közönséget, habár kisse fokozottak az igényei a művészetek iránt, de azért a színművészetet illetőleg közönyösséggel nem lehet vádolni. Akkor meg éppen szó sem lehet arról, ha valami francia operetről van szó, mert ha ilyen darabot adnak, előre tudhatja mindenki, a színház megtelik. Hiába, ma már nem kellene sem a klasszikusok, sem a történelmi darabok, sem népszínművek, ma mindenki érzékesiklandó vigjátékok s operettek után vágyódik. Nem is csodálkozhatunk hát, mikor Soupe Modelljét talán negyedizben adták szombaton — ismét telt ház volt. Pedig őszintén szólva nem igen érdemi olyan nagyon a telt házakat. A szöveget mellőzöm. Azt mondják ma már a szöveg, a mese az mellekes, fődolog a zene. Ha ez így lenne: akkor bizony a Modell-nél a szöveget még megemlíteni sem szabad, mert az semmitmondó, enyhe kifejezést használva: badár. Sajnos, hogy ma az operettek irodalmi színvonalára éppen semmit sem adnak. A cigánybaró, Gasparone, Boregér, Boszorkányvár, Lili, Banyamester stb. operettek a mai nézet szerint, ha a szövegét nem tekintjük — elbujhatnak, mert ezek a Modell s hason másu — tárgy nélküli operettekhez képest vékony dongáju vetélytársak. De ne tűnjünk fel különcnek. En is uszom az árral habár meggyőződésesen ellenére, eltekintek a mesétől, a szöveg banalitásától a zenére térek. A Modellt aféle vig operettnak mondják. Miért, nem tudom. A zenéjében nem rejlik ez az elnevezés. A banális szöveg s egy nemelyik jelenés után itélve, talán alkalmazhatjuk a „vig operett” jelzót, de a zene után semmi esetre sem. A Modell zenéjét a közönség megtudja érteni. Masszív a zenéje, nem az a fajta könnyű muzsika s így nem is csoda, ha az egy Csiribiri énekszámot kivéve, melyet különben pár év óta ösmér a közönség — egyetlen zeneszám sem megy át a közhangulatba s nincs maradandó értéke, beesse. A régi operettek, pl. a fentemlítették közül valamelyikre visszagondolunk, emlékezhethünk, azoknak a zenéje is inkább komoly. sőt az is, s mégis mily ösmertes, menyenyire átmenetek azok a gyönyörű énekszámok a köztudatba. A Modellnél ezt nem mondhatjuk. — Igha akad a közönség között bárki is, ki a Csiribiri . . . dalt kivéve, visszaemlékeznék s eldudolná a Modell bármelyik zeneszámját. A Modell nem fog nagyon hosszú időt megélni, mert sem a zenének, sem a tartalomnak nincs értéke, s így némiképp értelmetlen is az a nagy felbuzdulás, mit látunk, habár legutóbbi előadásán ez operettnak kevesebben is voltak, mint az előzőkön.

Az előadás nyújthatott inkább élvezetet. Gondos előadás, precíz összetanulás, fegyelem uralta a színpadot. A czímszerep nem annyira szubrett temperamentu mot, hanem inkább alkalmas színes hanganyagot és ennek megfelelő énekművészetet igényel. A czímszerep személyesítőjének kell ébren tartani a közönséget, mert az alig szórakoztató librettó alig lenne képes lekötöni a figyelmet. Jól is választottak, mikor Komlósy Emmának adták a czímszerepet. Ő benne egyesülnek ezek a kellek s ezeknek derekasan, dicséretremél-

tóan meg is felelt. Énekszámával frenetikus hatást éri el, de már játékával, — az előző estéken igen — de szombaton kevésbé. Nem az egész esti játékára célzunk ezzel, csupán egy részre, a Modell jelenésre. Nem ártott volna Komlósynak a saját érdekében ezt nagyon is pikánssá s könnyen izléstelené tehető jelenést dicskrétebbül bemutatni. A debreczeni közönség nem ütközik meg a finom pikantérián, de a mi a jóízű rovására megy azt már nem nézi szívesen. Komlósy pedig szombaton nem volt diszkrét, túllépett a megengedett határon s ez nem tetszett a közönségnek, amit bizonyított az a tiltakozó moraj, zúgás, mely a jelenés után felhangzott. Kár volt eltérnie az előző estéken produkált játékatól.

A többi szereplők, különösen Éreczkövi Nagy Gyula osztályosai az előadás nagy sikerének.

(L. J.)

A délutáni előadások.

Napirenden vannak ismét a délutáni előadások, Zsufoltabbnal zsufoltabb a színház minden vasárnap délután, bármit adjanak is. Tegnap is így volt. A boszorkányvárt játszották, azaz játszották volna. Megülkőzött mindenki azon az előadásán, melyet tegnap bemutattak. Fejtelenség, készségtelenség, késés, szerepnemtudás — ebből állott a tegnapi előadás. Nem akarunk nagyon kitérjeszkedni ezekre a részletekre csak néhányat hozunk fel. A III, felvonásbeli kacagó dalt a fegyelmetlen kar teljesen elrontotta, a karmester erőlködése, kopogása mit sem használt. Ők csak énekeltek a nagy világba, de nem a zene után; valóságos társalgó a színpad — különösen a délutáni előadásokon — tegnap is így volt a Reviczky oly kedélyesen társalgott, hogy elfeledte, miszerint az ő énekszama következnek s Karacsnak kellett megszavarni a társalgást s hívti énekelni. A rendezőnek s az igazgatónak is több gondot keljenez fordítani ezekre a délutáni előadásokra, mert ez a közönség is épp úgy megérdemli, hogy gondos, egybevágó előadásokat lásson és hogy leszoktassák a szereplőket e már türethetlenné váló színpadi társalgásról.

(L. J.)

Meghalt egy ujságíró.

(Ifj. Gily Ede.)

Az aradi kórház Fietlen szobájában a fehérfalak rideg részvétlenségében meghalt egy fiatalember. Ujságíró volt s így ne töprengjünk sokat az ő sokszorosán szomorú halálán. Olyan megszokott dolog, hogy a kórházban hunyják le szemeiket azok a korán megvénhedt fiatal emberek, akik a mások bajáért küzködve nem érkeznek rá, a maguk jóvoltával törődni s meghalnak mielőtt éltek volna, a fiatalság tüze elégeti az életet, mely nem ért rá meggedződni.

Az aradi kórház fehér szobájában fekszik egy halott ujságíró Gily Ede. Harmincz éves csupán és irthagya az életet, melyhez pedig joga lett volna még, mert derék ember volt, tehetséggel megáldott és munkászerető.

Fiatalkora mellett is szép multat hagyott hátra s jó emléket, melyet kegyelettel őriznek kartársai, s mindazok, kik ismerlék, szerették.

Tegnap délben halt meg az aradmegyei köz-kórházban. Aradon igen széleskörben ismerték Gilyt. Atyja városi fogalmazó volt. Ő maga pedig tiz-tizenkét év előtt itt kezdte meg ujságírói pályáját. Novellákat írogatott, ezek révén fedezték fel, s buzdították az ujságíró pályára. — Aradon négy öt évig ujságíróskodott, azután Debreczenbe jött s itt a Debreczeni Ellenőr czimű napilapnak lett a szerkesztője. — Debreczenben a közönség és a kartársak egyformán szerették, elnöke volt a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége debreczeni fiókjának. Debreczenből a fővárosba származott s ott kisebb lapokat szerkesztett. — Azután hazakerült Aradra, de már beteg. Ha ideig-óráig föl is gyógyult, ha édesanyjának s feleségének ápolása segített rajta valamit, egészségessé nem tette. Legutóbb annyira komollyá lett az állapota, hogy övéi az aradmegyei köz-kórházba vitették, s ott tegnap kinok nélkül meghalt.

Irodalmi munkássága több kötetre terjed. Egész regényt is írt, legutóbb pedig Leányok és asszonyok czímen adta ki elkeszéléseit. Gily Balázs álnév alatt tréfás közleményeket is írogatott.

Gily Edét az aradi ujságírók temették el, akik a halála fölött a következő gyászjelentést adták ki:

Az aradi hirlapírók igaz gyássszal tudatják, hogy szeretett kartársuk Ifj. Gily Ede e hó 26-án délben, 30 éves korában meghalt. Holtteste e hó 28-án, hétfőn délután három órakor fog az aradmegyei köz-kórház udvarában beszenteltetni, s ezután az aradi róm. kath. sirkertben temetik el. Az aradi ujságírók híven megőrzik a szorgalmas és tehetséges kartárs, a becsületes és hű barát emlékét. Aradon, 1901. október hó 26-án Nyugodjék békében!

Az ujságírók a ravatalra koszorút helyeztek, ezzel a fölirattal: Az aradi ujságírók — őszinte gyássszal. A temetésen, mely ma délután történt, az ujságírók testületileg vettek részt.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Ereckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móricz Pál. 63.

Az egyik udvarház udvarán a kocsiról ugyancsak osztogatták az ételt s italt a markotányosnok Kürászér, dzsidás, huszár, soredrebeli gyalogos és gardista vegyes tömegben tolongott a markotányos kocsik körül. Össze-vissza tépett, rongyolt nép, még az éhség is megviselte őket.

A kis fa mentén két vagy három dragunyas bémészködött. Hossu fehér lovassági köpenyük csupa vér volt. Oly véresek voltak, mint a mézárós.

Czebede oldalba döfött és míg a többiek tovább marsoltak, addig mi befordultunk az udvarba. Beletelt egy negyedóra, a míg a kocsikhoz hozzá férköztünk. Felnyújtottam a hatlivros darabot. És a hordón terdelő markotányos menyecske egy nagy po-

hár pálinkát, egy nagy darab fehér kenyeret adott a talléromért. Előbb én ittam a pálinkából, aztán odanyújtottam az italt Czebedének. Czebede kiitta.

Az aztán megint időbe telt, mikorra a tömegeből kivergődhattunk. Komoran tekingették reánk. Itt már csakugyan vállal, könyökkel kellett dolgozni. „Magadnak kaparj, ezt mondta minden sötét tekintet. Iszonyu férfiak voltak ezek, ma már szembeszálltak a halállal és tudták, hogy holnap is megkörnyékezi őket az ezerfajta halál.

Czebede menetközben megszólított:

— Van-e egy kis kenyered czimbora?
— Van!

Kétfelé törtem a kenyeret és a felét odaadtam a pajtásomnak. Evés közben vidámban lépkedtünk. A tavalból időnkint még mindig hallatszott, hogy lövöldöztek. Husz perc múlva elértük a menetelő oszlop végét. Itt lovagolt Vidal adjutáns is. Beléptünk a sorba. Senki sem vette észre az elmaradásunkat.

Mennél inkább közeledtünk a városhoz, annál sürűbben következtek a csapatok, az ágyútegek, a vonatkocsik. Mindnyájan Lipese felé törekedtek.

A reudnizi külvároson esti 10 órakor vonultunk át. Itt Fournier brigadiros állott az élünkre, parancsára félbal irányban kanyarodtunk. Éjfél tájt jutottunk a nagy promenádra és a vén, lombja vesztett hársak alatt megállottunk. A fegyvert gulába raktuk. A ködön keresztül is kivillogott a hosszú sor tábori tűz a raustadi külvárosig. Ha a láng lobbant, megvilágította a lengyel dzsidások csoportjait, a lepányvázott lovakat, az ágyukat, a szerkocsikat, és az őrszemek pedig, mint az árnyék, akként tűnődtek elő a ködből. A város egyre zajgott. A csapatok kopogó zaja összeolvadt a kerekék tompa dübörgésével. Megkezdődött a visszavonulás. Aztán a fatövébe dobuk a borjút Lefeküdtünk. Egy negyed óra sem telt bele, már aludt az egész fardadt sereg.

XX.

Napviradtig nem ügyeltem semmire. — Valószínű, hogy a folyón való átszállást folytatták tovább. A málhák, a sebesültek, a foglyok szállításával foglalatokodhattak. — Ekkor hirtelen óriási csattanásra riadtunk fel. Felugrott mindenki, mert valami támadástól féltünk. Két huszártiszt nyargalt az országuton, ezek kiáltották, hogy a vizszélén történt a szerencsétlenség. Felrobbant egy puskaporos kocsi. A sötét vörös füst befelhőzte az eget, azután lassan szétoszlott. — Megrendült a föld, meginogtak a vénházak is. Lassan ocsendesült a táj. Némelyek még visszafeküdtek, hanem a nap is kidugta vörös orcáját. A szerkesztő paron végig tekintvén, az Elszteren, a Pleiszon jól látszott az öt hid, ezeken vonultak át a mi csapataink. A hidakon szorongva tolongott az ezernyi és ezernyi fegyveres nép. Már alighanem jobb lett volna, ha több hidat is építettek volna, mert az ellenség minden percben támadhatott és így veszedelem származhatott volna az összeszorult átszállásból. — Ám a császár elfeledkezett a parancsról, márpedig az ő parancsa nélkül, senki sem mert rendelkezni. És jelen esetben egy francia marsall sem merte volna vitatni, hogy két hid mégis csak jobb egy hidnál. Innét látszik, hogy a Napoleon szigorú diszciplínája minő bábokká súlyosította ezeket a régi hadvezetőket. Mint a gépek úgy működtek és egyébiránt csak egytől rettegtek, hogy kiesnek a hadur kegyéből.

E szükség hidakon való hurezolkodást látván, így sóhajtottam: — Vajha átbocsátanának bennünket. Eleget csatáztunk, elég vért ontottunk már. Ha csak egyszer a másik partra átvergődhetünk, akkor nyitva előt-

tünk az ut egész franciaországig. Es akkor talán még megláthatom a kis Katiczámát-Gretel nénit és Gulden apót. És szinte irigykeove néztem azt a sok ezer lovas tűzér, és szekeres katonát. Ugy nyüzsögtek lent, mint a költözködő hangyaboly. Meg aztán nagy medvebőr süveges öreg gárda, a fegyvert lábhoz téve állottak a folyó másik oldalán, a lindenburg magaslaton. Czebede is valószínűleg úgy gondolkodott, mint én, mert nem állotta meg szó nélkül:

— Hejh Józsi! Ha mi lehetnénk ott a helyükön

De hát csak keseregünk. Kétórát járt három málhakocsi döcögött közénk. Töltényt és kenyeret osztottak szét. Most már tisztába jöttünk, mi képezzük az utóhadat. Pedig korgott a gyomrom, ekkor mégis majd a falhoz vágtam a kenyeret. Nemsokára két svadron lengyel dzsidás lovagolt el mellettünk fel a folyó mentén, a lándzsások után öt vagy hat tábornok lovagolt, közöttük Poniatowski is, 50 év körüli, meglehetősen nagy de busongós arc kifejezésű férfi volt. Ő lovagolt elől, de nem igen tekintett sem jobbra, sem balra. Fournier tábornok kissé oldalt vágott a törzstől s reánk kiáltott:

— Sorba! Sorokban! Balra át!

Még így sohse fájt a szívem. Nem becsültem többé egy fityingre sem az életemet. Hanem hát kikellett lépni. Hátat fordítottunk a hidaknak

A sétány végén értük az ugynevezett „Hinterthor“ nevezetű helyet. Ez az ódon kapu a konnewitzi-utra nyílt. Jobbról és balról a vén bástyák terjengtek, mögöttük kihegyeskedtek a háztetők. A védett ultra állítottak bennünket, közvetlen a kapu mellé, ezt már az utászok eltorlaszolták. Vidal kapitány vezényelte a 325 főre leolvadt zászlóalj. Nehány ódon sövényzetet használtunk ki, mint sánczművet, a mindenfelől előnyomuló ellenség ellen. Ezek fehér kabátos, tarkóra ülős, kétfejű sasos csákós katonák voltak. A vén Pintó azonnal felismerte őket.

Ezek a Kaiserlikok! 1793 óta ki poroztuk vagy ötvenszer őket. Most sem volna velük semmi baj, mert ha a Mária Lujza apja nem volna olyan szivtelen, akkor most ezek a liszteskabátos osztrákok is mivelünk volnának.

Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Rubinyi Mózes Abbázia A szóban forgó hbzafias cikket olvastuk mi is a B. H. ban; de az a lapszám már nem áll a rendelkezésünkre. így tehát nem vehetjük át, noha, most már a szerző engedelméről biztosítva lévén szívesen teennék. Az ígért cikketek pedig hálás köszönettel várjuk és fogadjuk. Az ön hazafias missziójához tartozik az is, hogy az elszakadt fajtestvéreink iránt ébrentartsa, szeretetre, érdeklődésre gerjessze a mi nagy magyar vidékeinken is a lelkeke, az őszinte testvéri vonalzat és a szükséghez képest a gyámolítást. A magyaroknak Istene vezérleje, áldja önt utján és törek véseiben.

S. K. Hadház A tudósítást köszönöm. Borkóstolni majd kimegyünk az ön kedves hajlufészkeembe. Üdvözlöm barátainkat, elvtársainkat.

R. A szerkesztő Szeged. Gratulálók. Mint látom a régi karddal, a régi ösvényen bátran haladsz előre. — Kitaró küzdelmed gyümölcse kifejlik és a heréktől szabadul a nagy magyar város. Téged, a vén burt, a könnyelmű kiadót és a többi becsületes embert, köszöntelek.

Nyilttér.

Ne mulassza elsenki öszi és téli divatcikkek beszerzése végett fölkeresni a Párisi Divatáruházat, Debreczen a m. kir. főposta mellett, a holnői felöltőkben, leány kabátokban, gyermek köpenyekben, díszített nőikalapokban, selyem blousok, szörme különlegességekben meglepő választékú újdonságok kaphatók. Bámulatos olcsósza- bott áruk.

Menyasszonyi és lakodalmi

selyemszövetek, elérhetetlen választékban, éppugy a legújabb fehér, fekete és színes selyemszövetek mindenféle minőségben. Csakis elsőrendű gyártmányok a legolcsóbb nagybani áron, úgy méterszáma, mint egyes ruhákhoz szükséges mennyiségben, vám és bérmentesen házhoz szállítva. Elismerő levelek ezerszáma. Schweitzba kétszeres levélqélyeg. (3)

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Co Zürich (Schweicz.)

kir. udv. szállítók.

8970 - 1901. tkv.

Árverési hirdetményi kivozat.

A debr. kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tételük, hogy Weisz Menyhért végrehajthatónak Karczag Gyula elleni végrehajtási ügyében a debr. kir. tvszék a debr. kir. bíróság területén levő a debreceni 2539 sz. tjkyben A I 2701 brsz. a. foglalt 1863. régi sorszámú házasság belseleknek Karczag Gyula nevében álló fele részére 2400 kor. ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül **1901. évi november hó 14-ik napjának délutáni 3 órája** e kir. tvszék árverési termében kitűzetik. Kikiáltási ár 2400 kor. azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881 LX. tc. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Kelt a debreczeni a kir. tvszék mint tkvi hatóságnak 1901. aug. 5. napján.

Harsányi Gusztáv

kir. tvszéki bíró.

Árverési hirdetés.

Alólírott csődtömeggondnok ezenel közhírré teszi, hogy a közadós Kohn Testvérek debreczeni cég csődtömegéhez tartozó, összesen 16401 k. 80 fl. azaz tizenhatezer négyszázegy kor. 80 fillért tevő üzleti követelések a csődválasztmánynak 48 sz. határozata folytán nyilvános árverésen eladatnak.

Az árverés a debreczeni kir. törvényszék árverési termében **1901. évi nov. 4-én d. u. 3 órakor** lesz megtartva.

Árverezők az árverezés megkezdésekor 50 kor. bánatpénzt tartoznak alulírt kezéhez készpénzben letenni, mely összeg vevővel szemben a vételárba betudatik, többi árverezőnek pedig az árverés befejezése után nyomban visszaadatik.

A vételár készpénzben és azonnal lefizetendő.

A követelések fenállásáért, valódiságáért és behajthatóságáért sem a csődválasztmány, sem tömeggondnok, sem a választmányi kiküldött szavatságot nem vállalnak.

A követelésekről szóló részletes kimutatás alulírt csődtömeggondnoknak (Debreczen, Piacz-u. 44 sz.) napoként d. u. 3—5 óra között megtekinthető.

Debreczen, 1901. okt. 23-án.

Dr Varga Lajos

ügyvéd,

mint a közadós Kohn Testvérek debreczeni cég csődtömegének gondnoka.

Kisérleje meg nagysád egyszer a világhírű

ugorka-tej vegyíték

használatát, mely Georg Häntzschel udvari szállítónál Drezdában kapható és bizonyára mindig ezt fogja használni.

Egyedüli bevált szer az arcz üdeségének, szépségének és ifjúságának ápolására és fentartására, az aggkorig.

Nagyon ajánlatos a durva, merev arc-bőr gondozására.

Häntzschel ugorka-tej készítménye üvegenként 1.60 és 3 koronáért árusítatik.

Ugorkatej szappan darab a 80 fl.

Ugorka-tej puder doboza 2 kor.

Kapható **L. Kovács Nándor** gyógyszer-tárában Debreczen Piacz-u. 30 sz.

Hirdetés.

A közgazdasági banknál 367. 495. 642. 756 és 837 sz. alatt kézi zálogképen letett, de ki nem váltott, sem meg nem hosszabbított értékpapirokból álló zálogtárgyak **f. é. november 11-én d. u. 3 órakor** a közgazdasági bank hivatali helyiségében tartandó árverésen azonnali készpénz fizetés mellett elfognak adatni, amely árverésre a venni szándékozók meghívotnak.

Debreczen, 1901. é. okt. hó 22.

Lestyán Adorján

kir. közjegyző.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Szepességi Rizike gomba,
Aszalt lengyel gomba,
Szepességi és Stockerani borsó,
Szepességi és Stockerani lencse,
Lépés és pergetett akécvirégméz.
Boszniai, bányai és kaliforniai aszalt szilvák megérkeztek és kaphatók

Kontsek Géza

fűszerkereskedésében

DEBRECZEN, Kossuth utca.

Fiatal ember

intelligens, megbízható, nőtlen, társadalmi képességgel, lehetőleg Hajdumegyében vagy helyben nagy ismeretességgel bíró **önálló tartós állást** nyerhet, amely **1800 korona** évi fixum és jelentékeny mellékjövedelemmel van egybekötve. Olyanok, kik a biztosítási szakmában járatosak, előnyben részesülnek. Ajánlatok **E. E. jelige** alatt **Pick Géza** hirdetési irodájában Budapest, József utca 12 sz. a. küldendők.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi-téli idényre a legújabb

Szines és fekete selyem
Gyapju női ruhaszövet
Flanell, mosó velez
Téli kendő, sál
Ruhadiszek és bélésárakkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégétől átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

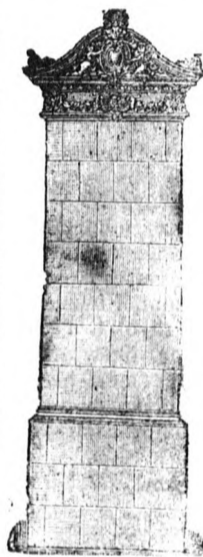
árusítjuk ki.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utódai.

Raktarhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép kályhák leszállított árak mellett,

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett,

Értesítés.

Folyó 1901. évi november hó 15-én d. e. 10 órakor a nagyváradi csapatkórháznál az ezen kórház 1902. évi jan. hó 1-től ugyanezen évi december hó végeig esetleg 1904. évi december hó végeig is való vendéglősszerű étkezésének biztosítása iránt nyilvános ajánlati tárgyalás csupán írásbeli ajánlatok elfogadása mellett fog megtartatni.

A feltétel füzet a temesvári 7. hadtest hadbiztosságánál valamint a nagyváradi csapat kórháznál a teljertalmu hirdetés pedig az alulírott hadbiztosság területén lévő valamennyi katonai kórháznál, gyengélkedő házaknál, térparancsnokságoknál, katonai állomás parancsnokságoknál, továbbá a kereskedelmi és iparkamaráknál, a vármegyei alispáni hivataloknál és a szabad kir. városok tanácsainál betekinthező.

Ezen kívül a teljertalmu hirdetés a Budapesti Közlöny beiktató részében is, mintegy az 1901. évi okt. hó 29-ika körüli időben közhírré fog tétetni.

Az ajánlati mintákra valamennyi katonai kórházaknál és gyengélkedő házaknál betekinthezők.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.